

עיר ומגדל בבל,
תולדות שם בן נח
תולדות תרח

פרק יא

מרחב
תנ"ך

ישיבת
אמי"ת
אלירד
פ"ת

חומש
בראשית

פרקי חומש בראשית

פרקי
יוסף ואחיו
(לז-נ)

פרקי
יעקב
(כז-לו)

פרקי
יצחק
(כא-כו)

פרקי
אברהם
(יב-כה)

פרקי
הבריאה
ותחילת
האנושות
(א-יא)

תקציר פרק יא

הפרק נחלק לשני עניינים:

חלק הראשון – סיפור מגדל בבל.

חלק שני – רשימה ארוכה של תולדות שם, עד להיכרות הראשונה עם משפחת תרח ועם אברהם.

סיפור מגדל בבל

בפרק הקודם קראנו על לוח העמים וכיצד מבני נח "נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם בְּאֶרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל" בפרקנו מופיע הסיפור שעומד מאחורי היפרדות העמים. הסיפור עצמו נפתח בדיוק בגישה ההפוכה: "וַיְהִי כָל-הָאָרֶץ שְׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים". אותם אנשים מאוחדים בקשו לבנות "עיר ומגדל וראשו בשמים" כדי 'לעשות להם שם' – להנציח את חיי האדם בעולם ולהביא לידי ביטוי זיכרון ממשי של האנושות. ה' 'יורד' ורואה את העיר והמגדל שבני האדם בנו ומחליט להפריד אותם, "וַיִּפֶן ה' אֶת־מַשְׁם עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ וַיַּחְדְּלוּ לְבַנֵּת הָעִיר" העיר נקראת בבל על שם בליל השפות שנוצר בשל בניית העיר והמגדל.

תולדות שם, תולדות תרח

שוב אנחנו נתקלים ברשימת תולדות והפעם רשימה מורחבת של תולדות שם, בנו של נח. הרשימה כאן חוזרת במידה מסוימת על הרשימה שבפרק הקודם אך הקצב של הרשימה מלמד אותנו על מטרתה. הדורות מוזכרים בזה אחר זה, עד שמגיעים אל "תולדות תרח". כעת הרשימה מתרחבת יותר ויש פרטים משפחתיים נקודתיים על משפחתו של אברהם אבינו.

א וַיְהִי כָל (תושבי) **הָאָרֶץ**

שָׁפָה אֶחָת (מדברים באותה שפה)

וְדַבְּרִים אֶחָדִים (דבורים אחדים, אותה שפה)

ב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם (ממזרח לשנער)

וַיִּמְצְאוּ בְקָעָה (איזור מישורי) **בְּאֶרֶץ שְׁנַעַר,**

וַיֵּשְׁבוּ שָׁם (בשלב זה מדובר כנראה במסע של נוודות ורעיית צאן)

שנער

כנען

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ:

הָבָה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשִׂרְפָּה (בואו ונחדש את מסורת אבותינו ונגור באופן קבע ע"י בנייני לבנים, שהיו עשויות מבוץ וגבעולי קש וכד' היו שורפים בכבשן בחום רב, כדי

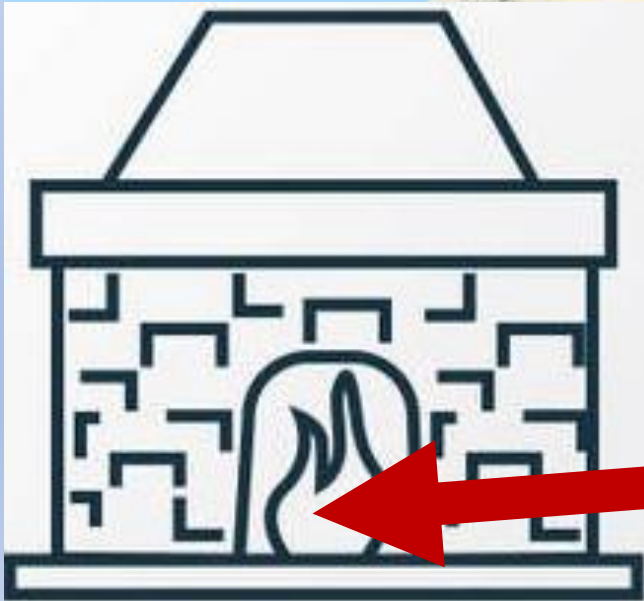
שיהיו יבשות ועמידות יותר)

וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאַבֵּן (אבנים חסרות באזור בבל, הלבנים

שימשו כתחליף כאבנים) וַתִּחְמָר (זפת האדמה שימש כחומר אטימה)

הָיָה לָהֶם לַחְמֵר (במקום טיט)

שנער

ד וַיֹּאמְרוּ: (לאחר שהתיישבו באופן קבע במבנים הם החליטו

להגביר את אחיזתם וביטחונם, והחליטו):

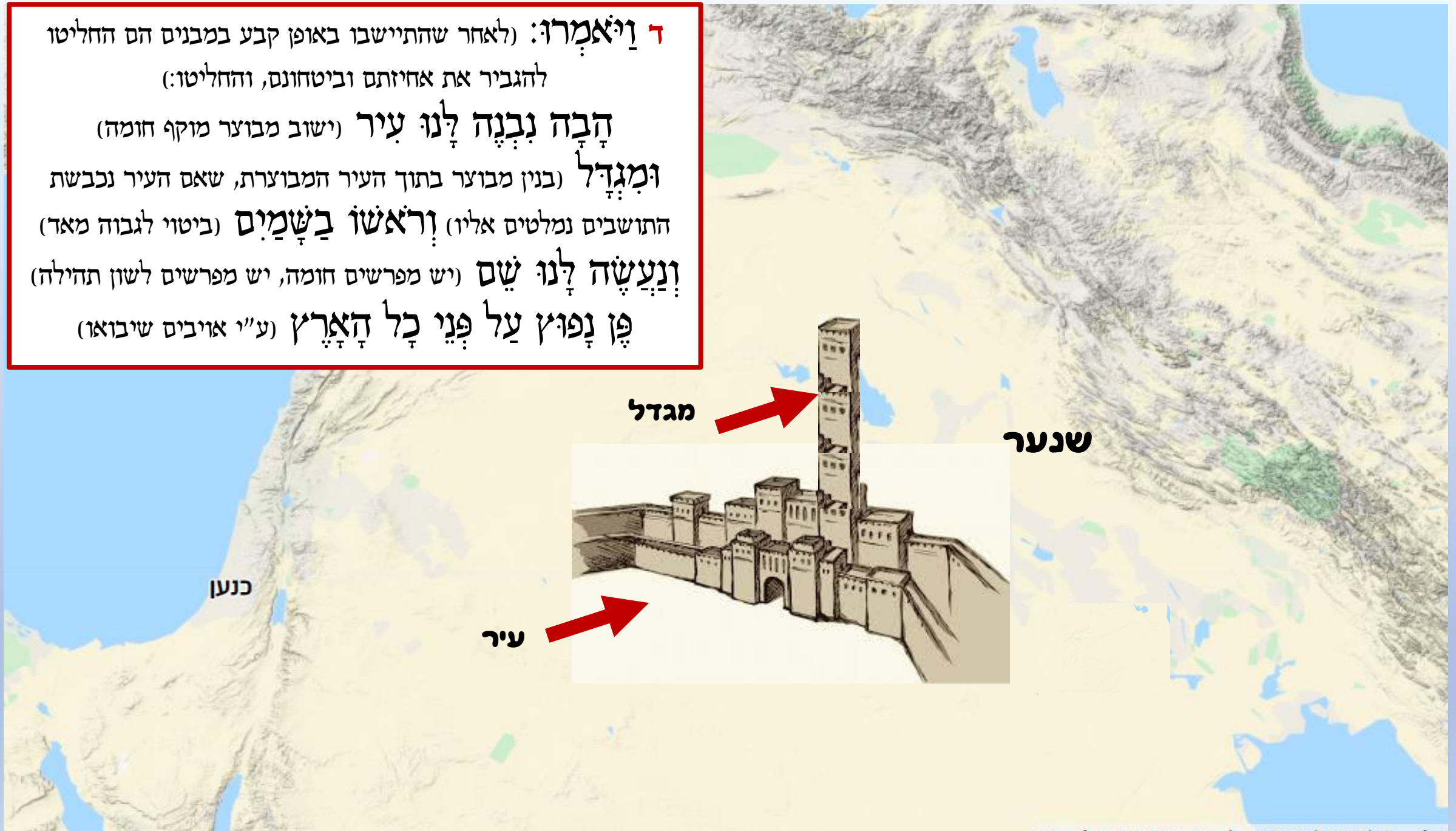
הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר (ישוב מבוצר מוקף חומה)

וּמִגְדָּל (בנין מבוצר בתוך העיר המבוצרת, שאם העיר נכבשת

התושבים נמלטים אליו) **וְרֵאשׁוּ בַשָּׁמַיִם** (ביטוי לגבוה מאד)

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם (יש מפרשים חומה, יש מפרשים לשון תהילה)

פֶּן נִפּוּז עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ (ע"י אויבים שיבואו)

מגדל

שנער

עיר

כנען

ה וַיֵּרֶד ה' לִרְאֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמְּגֹדֶל
אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם:

ו וַיֹּאמֶר ה':

הֲזוֹ הַחֲלָם לַעֲשׂוֹת (הם הצליחו כבר בתחילת עבודתם)
וְעַתָּה לֹא יִבְצֵר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת
(לא יהיה חזק מכוחותיהם מה שתכננו לעשות, כלומר הם יצליחו
בבניית העיר והמגדל אם לא נתערב במאמציהם)

ז הִבָּה נִרְדָּה וְנִבְלָה (ונבלבל, נערבב) שָׁם שִׁפְתָם
אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְת רֵעֵהוּ (וממילא תוכניות
הבנייה לא יתממשו)

ח וַיִּפֹּץ ה' אֶתֶם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ

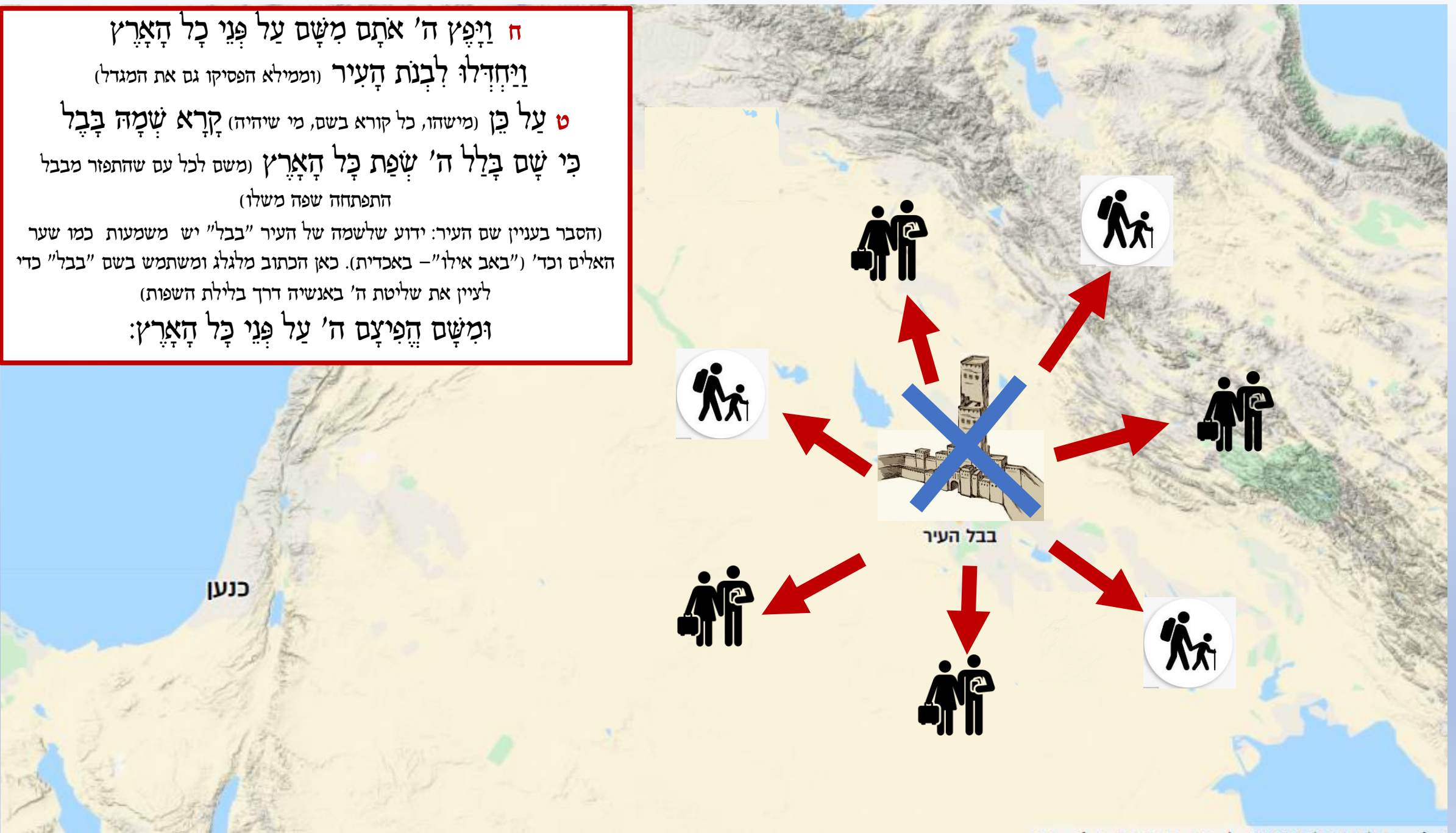
וַיַּחְדְּלוּ לְבַנֵּת הָעִיר (וממילא הפסיקו גם את המגדל)

ט עַל כֵּן (מישהו, כל קורא בשם, מי שיהיה) קָרָא שְׁמָהּ בְּבֵל

כִּי שֵׁם בְּלָל ה' שִׁפְתַּי כָּל הָאָרֶץ (משם לכל עם שהתפזר מבבל
התפתחה שפה משלו)

(הסבר בעניין שם העיר: ידוע שלשמה של העיר "בבל" יש משמעות כמו שער
האלים וכד' ("באב אילו" – באכדית). כאן הכתוב מלגלג ומשתמש בשם "בבל" כדי
לציין את שליטת ה' באנשיה דרך בלילת השפות)

וּמִשָּׁם הִפְיָצָם ה' עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ:

תולדות שם בן נח

שם (600)

ארפכשד (438)

שלח (433)

עבר (466)

פלג (239)

רעו (239)

שרוג (230)

נחור (148)

תרח (205)

אברם, נחור, הרן

י אלה תולדת **שם** בן מאת שנה, ויולד את **ארפכשד** שנתים אחר המבול:

יא ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות:

יב וארפכשד חי חמש ושלשים שנה ויולד את **שלח**:

יג ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:

יד ושלח חי שלשים שנה ויולד את **עבר**:

טו ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:

טז ויחי עבר ארבע ושלשים שנה ויולד את **פלג**:

יז ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:

יח ויחי פלג שלשים שנה ויולד את **רעו**:

יט ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות:

כ ויחי רעו שתים ושלשים שנה ויולד את **שרוג**:

כא ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות:

כב ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את **נחור**:

כג ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות:

כד ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את **תרח**:

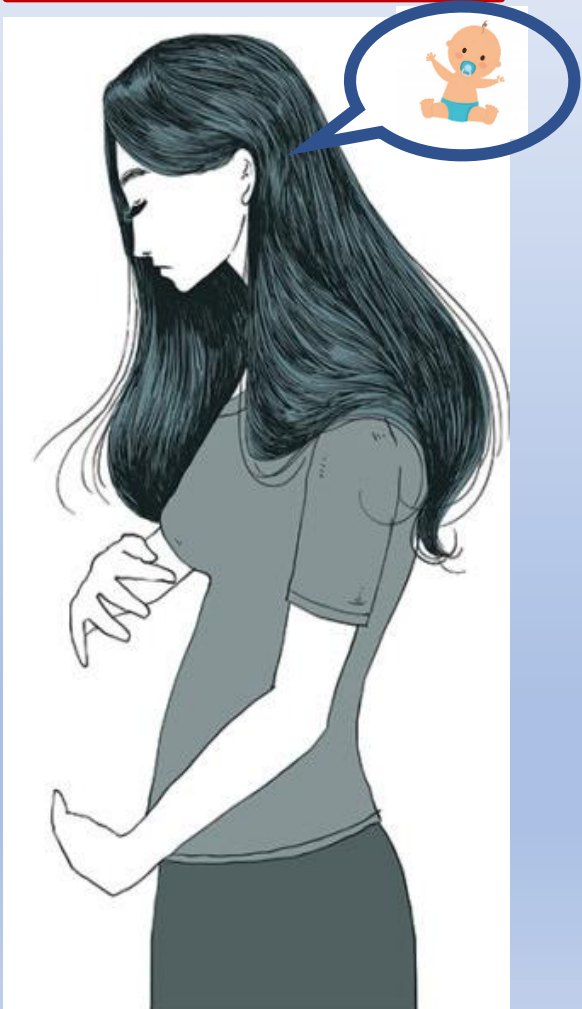
כה ויחי נחור אחרי הולידו את תרח תשע עשרה שנה ומאת שנה ויולד בנים ובנות:

כו ויחי תרח שבעים שנה ויולד את **אברם** את **נחור** ואת **הרן**:

לב ויהיו ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן:

תולדות תרח וקורותיו (כז-לב)

וְתָהִי שְׂרֵי עֶקְרָה
אֵין לָהּ וְלֹד

כז וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת תְּרַח

תְּרַח הוֹלִיד אֶת אַבְרָם אֶת נְחֹר וְאֶת הָרֹן, וְהָרֹן הוֹלִיד אֶת לוֹט:

כח וַיָּמַת הָרֹן עַל פְּנֵי תְּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלְדֹתוֹ בְּאֹר-כַּשְׂדִּים:

כט וַיִּקַּח אַבְרָם וְנְחֹר לָהֶם נָשִׁים

שֵׁם אִשְׁתׁ אַבְרָם שְׂרֵי וְשֵׁם אִשְׁתׁ נְחֹר מְלִכָּה בֵּת הָרֹן אָבִי מְלִכָּה וְאָבִי יִסְכָּה:

ל וְתָהִי שְׂרֵי עֶקְרָה אֵין לָהּ וְלֹד:

תרח

הרון

נחור
(מלכה)

אברם
(שרי)

יסכה

(אולי שרה?)

מלכה

(אשת
נחור)

לוט

מסע תרח מאור-כשדים לכנען מסתיים בחרן (לא-לב)

לב ויהיו ימי תרח
חמש שנים ומאתים שנה
וימת תרח בחרן:

לא ויקח תרח את אברם בנו,
ואת לוט בן הרן בן בנו
ואת שרי פלתו אשת אברם בנו,
ויצאו אתם מאור-כשדים
ללכת ארצה כנען
ויבאו עד חרן וישבו שם:

פה בעיר חרן
נטמן
תרח בן נחור ד"ל
בן 205 במותו

מבכים את לכתו,
בניו: אברם נחור, הרן ד"ל,
כלותיו: שרי ומלכה,
נכדו: לוט בן הרן

